

ประวัติศาสตร์สากล เล่มที่ ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ม.๔-๖

ผู้เรียบเรียง

รศ. ดร.ชาติชาย พณยานนท์

นวลสวาท อัครวิธานนท์

๑๐๐.-

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

ประวัติศาสตร์สากล เล่มที่ ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง	รศ. ดร.ชาติชาย พณานานนท์ นวลสวาท อัครวิธานนท์
ผู้ตรวจ	รศ. พวงเพชร สุรัตน์กุล ผศ. ดร. ภาณุพิชา แก่นเพชร เสาวณี ญัฐประเสริฐ
บรรณาธิการ	รศ. สุภัทรา นิลวัชร วรรณพิน

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

ประวัติศาสตร์สากล เล่มที่ ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง รศ. ดร.ชาติชาย พณานานนท์
นวลสวาท อัครวินานนท์

ผู้ตรวจ รศ.พวงเพชร สุรัตน์วิกุล
ผศ. ดร.ภาคพิชา แก่นเพชร
เสาวณี ณีฎฐประเสริฐ

บรรณาธิการ รศ.สุภัทรา นิลวัชร วรรณพิน

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ชาติชาย พณานานนท์.

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์สากล เล่มที่ ๒
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖. - กรุงเทพฯ : แม็คเอดูเคชั่น, ๒๕๖๗.
๑๕๒ หน้า.

๑. สากล - - ประวัติศาสตร์ - - การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา).

I. นวลสวาท อัครวินานนท์, ผู้แต่งร่วม. II. ชื่อเรื่อง.

909.712

ISBN 978-616-345-273-3

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ : มีนาคม ๒๕๖๗

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใด
ของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

จัดทำโดย

MAC EDUCATION

ส่งชานนิต์สั่งจ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว

ในนาม บริษัท แม็คเอดูเคชั่น จำกัด

๙/๙ อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว ๓๘ ถนนลาดพร้าว

แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทร. ๐-๒๕๑๒-๐๖๖๑, ๐-๒๕๓๘-๒๐๒๒-๗ แฟกซ์ ๐-๒๕๓๘-๒๐๒๘

www.MACeducation.com

พิมพ์ที่ : บริษัท สุภชนิษฐ์ พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์สากล เล่มที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ เล่มนี้ ประกอบด้วย ๕ หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้สรุปสาระการเรียนรู้ ระบุตัวชี้วัดช่วงชั้น มีภาพ และคำถามนำเข้าสู่บทเรียน แนวคิดสำคัญของแต่ละเรื่อง กิจกรรมตรวจสอบการเรียนรู้ กิจกรรมตามธรรมชาติวิชา กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สรุปเนื้อหา และคำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดทำหนังสือเรียนเล่มนี้ นอกจากจะสอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ได้มีการนำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย และคำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้เพื่อเป็นการฝึกทักษะและเสริมความเข้าใจในบทเรียนให้แก่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจัดได้ว่าเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพได้เหมาะสมตามระดับชั้นของผู้เรียน

การศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน มิได้มุ่งให้ผู้เรียนท่องจำแต่เพียงอย่างเดียว หากยังประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจความเป็นมาของสังคมมนุษย์ในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา อารยธรรม เหตุการณ์สำคัญของโลก และศิลปวิทยาการต่าง ๆ จนสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผลโดยอาศัยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ดังนั้นหากผู้เรียนหมั่นศึกษา ทบทวน และค้นคว้าเพิ่มเติมในส่วนที่ตนสนใจ ประกอบกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการบูรณาการความรู้ในเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสม ก็ย่อมเป็นผลดีต่อตัวผู้เรียนเอง ทั้งยังสอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกด้วย

ผู้เรียบเรียงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเรียนเล่มนี้คงเป็นประโยชน์ต่อครู อาจารย์ นักเรียน และผู้สนใจใฝ่เรียนรู้ ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรต่อไป

คณะผู้เรียบเรียง

คำชี้แจง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์สากล เล่มที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ได้พัฒนาและปรับปรุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในมิติด้านทรัพยากรมนุษย์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙

หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอเนื้อหาตาม **กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)** เน้นการบูรณาการสาระการเรียนรู้กับทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีคำถามนำเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เน้นย้ำด้วยแนวคิดสำคัญของหัวข้อหลักให้ทราบถึงสิ่งที่เป็นความรู้และความคิดที่เป็นแก่นสำคัญ ฝึกฝนทักษะและความเชี่ยวชาญด้วยกิจกรรมตามธรรมชาติวิชาเพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่คงทน มีการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเป็นระยะ ๆ โดยสอดแทรกกิจกรรมตรวจสอบการเรียนรู้ซึ่งสัมพันธ์กับเรื่องที่ได้เรียนผ่านมา ในท้ายหน่วยการเรียนรู้จะมีสรุปสำหรับทบทวนองค์ความรู้ทั้งหมด และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยคำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้ ในส่วนของเนื้อหาเพิ่มเติมที่ผ่านการคัดกรองมาแล้วว่าเหมาะสมกับการเรียนรู้อาจมีสัญลักษณ์   ซึ่งสามารถใช้สมาร์ทโฟนสแกน QR Code ได้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในเรื่องนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

คำถามนำเข้าสู่บทเรียน

คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้นั้น ๆ

แนวคิดสำคัญ

เนื้อหาสำคัญในแต่ละเรื่องหรือหัวข้อเพื่อให้ผู้เรียนจดจำหรือเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

MAC iLink (Digital Contents)

เนื้อหาเสริมจากบทเรียนในรูปแบบของ Digital Contents ผ่านการสแกน QR Code โดยใช้สมาร์ทโฟน หรือผ่านเว็บไซต์ MACeducation.com เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในเรื่องนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

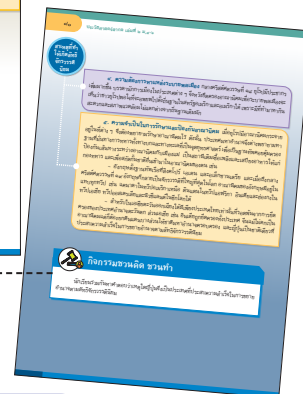
กิจกรรมตรวจสอบการเรียนรู้

กิจกรรมที่มีความหลากหลายซึ่งออกแบบมาเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเนื้อหาในแต่ละเรื่องของผู้เรียน

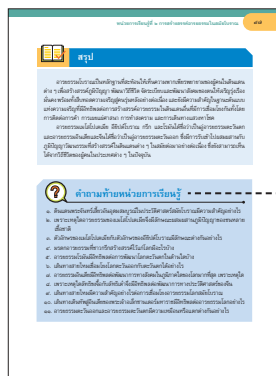
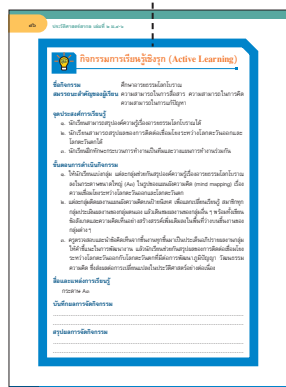
กิจกรรมตามธรรมชาติวิชา

กิจกรรมชวนคิด ชวนทำ ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

กิจกรรมหรือโครงการที่บูรณาการการเรียนรู้ที่หลากหลายเข้าไว้ด้วยกันโดยวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเองจนเกิดชิ้นงานหรือนวัตกรรม

คำถามท้าทายหน่วยการเรียนรู้

คำถามที่เน้นทักษะกระบวนการคิดเพื่อตรวจสอบความรู้รอบยอดของผู้เรียนให้ไปตามแนวคิดสำคัญ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง

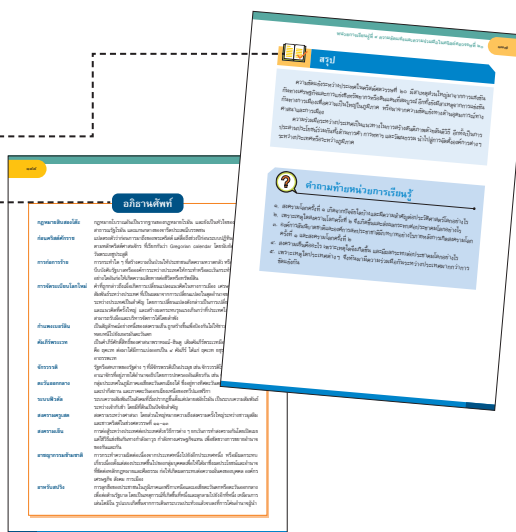
สรุป

การสรุปองค์ความรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อทบทวนองค์ความรู้ทั้งหมด

อภิธานศัพท์

คำสำคัญ คำยาก หรือคำค้นที่สัมพันธ์กับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ โดยจะมีการอธิบายความหมายหรือให้คำจำกัดความ

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ (ตรงตามมาตรฐาน ส ๔.๑ ม.๔-๖/๑)	๑
๑. ความสำคัญของเวลา	๓
- การเทียบศักราชในประวัติศาสตร์สากล	๓
๒. การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์สากล	๕
๒.๑ สมัยก่อนประวัติศาสตร์	๕
๒.๒ สมัยประวัติศาสตร์	๑๐
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	๑๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การสร้างสรรค์อารยธรรมในสมัยโบราณ (ตรงตามมาตรฐาน ส ๔.๒ ม.๔-๖/๑)	๑๔
๑. อารยธรรมโลกตะวันตก	๑๖
๑.๑ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริสและยูเฟรทีส	๑๖
๑.๒ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไนล์	๒๐
๑.๓ อารยธรรมกรีก	๒๔
๑.๔ อารยธรรมโรมัน	๓๐
๒. อารยธรรมโลกตะวันออก	๓๕
๒.๑ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ	๓๕
๒.๒ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำหวางเหอ	๓๙
๓. การติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกในสมัยโบราณ	๔๔
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	๔๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เหตุการณ์สำคัญในสมัยกลางถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ (ตรงตามมาตรฐาน ส ๔.๒ ม.๔-๖/๒)	๔๘
๑. ระบบฟิวดัลในยุคกลาง	๕๐
๒. สงครามครูเสด	๕๓
๓. การฟื้นฟูศิลปวิทยาการ	๕๕
๔. การสำรวจทางทะเล	๕๙
๕. การปฏิรูปศาสนา	๖๔
๖. การปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์	๖๗

๗. การปฏิวัติอุตสาหกรรม	๗๐
๘. การปฏิวัติทางภูมิปัญญา	๗๕
๙. ลัทธิจักรวรรดินิยม	๗๘
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	๘๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ความขัดแย้งและความร่วมมือในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ (ตรงตามมาตรฐาน ส ๔.๒ ม.๔-๖/๓)	๘๔
๑. ความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐	๘๖
๑.๑ สงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War : ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๑๘)	๘๖
๑.๒ สงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War : ค.ศ. ๑๙๓๙-๑๙๔๕)	๙๐
๑.๓ สงครามเย็น	๙๔
๒. ความร่วมมือระหว่างประเทศในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐	๑๐๓
๒.๑ ประเภทของความร่วมมือระหว่างประเทศ	๑๐๓
๒.๒ องค์การระหว่างประเทศ	๑๐๔
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	๑๑๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เหตุการณ์สำคัญของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ (ตรงตามมาตรฐาน ส ๔.๒ ม.๔-๖/๔)	๑๑๘
๑. การก่อการร้าย	๑๒๐
๒. ความขัดแย้ง	๑๒๕
๒.๑ ความขัดแย้งทางการเมือง	๑๒๕
๒.๒ ความขัดแย้งทางศาสนา	๑๓๐
๒.๓ ความขัดแย้งในทะเลจีนใต้	๑๓๔
๓. ปัญหาโรคระบาด	๑๓๗
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	๑๔๑
บรรณานุกรม	๑๔๒
อภิธานศัพท์	๑๔๔

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

สาระการเรียนรู้

- ๑ ความสำคัญของเวลา
- ๒ การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์สากล

ตัวชี้วัดช่วงชั้น

ตระหนักถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ (ส ๔.๑ ม.๔-๖/๑)

?

เพราะเหตุใด
เราจึงต้องเรียนรู้เรื่องเวลา
และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

๑. ความสำคัญของเวลา

แนวคิดสำคัญ

การศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติจำเป็นต้องใช้เวลา ในการวิเคราะห์ เหตุการณ์สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เพื่อให้เข้าใจความเป็นมาในประวัติศาสตร์ได้

ความคิดเรื่องเวลาของมนุษย์ในแต่ละสังคมส่วนใหญ่มาจากการสังเกต ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอดีตที่ มนุษย์ดำรงชีพแบบเกษตรกรรม เช่น น้ำขึ้น-น้ำลง การหมุนเวียนของฤดูกาล การเปลี่ยนตำแหน่งของดวงดาว นำมาสู่การนับเวลาและกำหนดช่วงเวลาต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญ อยู่ที่ว่ารู้ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และวัฒนธรรม

การเรียนรู้เรื่องราวในอดีตของมนุษย์จึงจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องเวลา เพราะเวลาจะทำให้เรารู้ว่า มีเหตุการณ์สำคัญใดเกิดขึ้นเมื่อไร แต่ละเหตุการณ์มีความสำคัญและสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างไร เหตุการณ์ ใดเป็นเหตุ เหตุการณ์ใดเป็นผล แต่ละเหตุการณ์มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เวลาจะช่วยแสดงความ สัมพันธ์ระหว่างอดีตที่เป็นเหตุ ส่งผลต่อปัจจุบันและการคาดการณ์ในอนาคตได้ ช่วยให้เข้าใจลักษณะ เฉพาะของแต่ละสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตามเวลาและสภาพแวดล้อม นอกจากนี้เวลายังช่วยในการ ศึกษาวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจอดีตของสังคมมนุษย์ ได้ดีขึ้นอีกด้วย

การเทียบศักราชในประวัติศาสตร์สากล

เมื่อมนุษย์มีการดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมต่อเนื่องที่ใช้ระยะเวลายาวนาน ดังนั้นมนุษย์จึงต้อง กำหนดช่วงเวลาซึ่งเป็นที่ยอมรับและสามารถใช้ร่วมกันได้ในสังคมหนึ่ง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจใน เหตุการณ์ตรงกัน มนุษย์จึงได้กำหนดศักราชขึ้น โดยเกณฑ์การกำหนดศักราชนี้จะแตกต่างกันไปตาม แนวคิดและความเชื่อในแต่ละสังคม เช่น บางสังคมใช้เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับกษัตริย์ การสร้างเมือง หรืออาณาจักร บางสังคมใช้เหตุการณ์สำคัญทางศาสนา ในที่นี้ศักราชที่ควรรู้จักในการศึกษาประวัติศาสตร์ สากล ได้แก่ คริสต์ศักราช

คริสต์ศักราช (ค.ศ.)

คริสต์ศักราชเป็นศักราชสากลที่ใช้อยู่ทั่วโลกในปัจจุบัน การคำนวณคริสต์ศักราชเริ่มขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๕๒๕ เมื่อนักบวชชื่อ ไดโอนิซิอุส เอซิกุอุส (Dionysius Exiguus) ได้คำนวณวันประสูติของพระเยซู

คริสต์ ผลการคำนวณพบว่า พระเยซูคริสต์ประสูติเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ปี ๗๕๓ นับแต่การตั้งกรุงโรม (ศักราชโรมัน) แต่เนื่องจากตามธรรมเนียมที่ถือเอาวันที่ ๑ มกราคมเป็นวันเริ่มต้นปีใหม่ จึงถือเอาวันที่ ๑ มกราคม

ปี ๗๕๔ แห่งศักราชโรมัน เป็นจุดเริ่มต้นของปีแรกสำหรับยุคใหม่ของมนุษยชาติ เรียกว่า **“ปีแห่งพระเป็นเจ้า” (ANNO DOMINI ย่อว่า A.D.)** ทำให้ในเวลาต่อมา มีการเรียกช่วงเวลาก่อนการประสูติของพระเยซูคริสต์ว่า **ก่อนคริสต์ศักราช (Before Christ ย่อว่า B.C.)** ดังนั้นตามการคำนวณของไดโอนิซิอุส

เอซิกุอุส ปี ๗๕๔ แห่งศักราชโรมัน จึงถือว่าเป็น ค.ศ. ๑ (A.D. ๑)

อย่างไรก็ตาม เมื่อเริ่มมีการใช้คริสต์ศักราชนั้น ศักราชดังกล่าวยังไม่เป็นที่นิยมแพร่หลายเท่าที่ควร สำนักวาดิกันใช้คริสต์ศักราชในเอกสารอย่างเป็นทางการในสมัยสมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น

ไดโอนิซิอุส เอซิกุอุส
ผู้คำนวณคริสต์ศักราช

ที่ ๑๓ (Pope Paul XIII ค.ศ. ๙๖๕-๙๗๒)

การศึกษาประวัติศาสตร์จำเป็นต้องเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมต่าง ๆ ซึ่งแต่ละสังคมใช้ศักราชไม่เหมือนกันจึงต้องเทียบศักราช เนื่องจากการใช้คริสต์ศักราชเริ่มนับปีศักราชเมื่อ ปี ๗๕๔ แห่งศักราชโรมัน ซึ่งตรงกับ พ.ศ. ๕๔๔ (ค.ศ. ๑ ตรงกับ พ.ศ. ๕๔๔) จึงใช้จำนวน ๕๔๓ ในการบวกหรือลบเพื่อเทียบศักราชระหว่างพุทธศักราชกับคริสต์ศักราช เช่น เหตุการณ์ปฏิวัติฝรั่งเศสเกิดขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๙ ตรงกับ พ.ศ. ๒๓๓๒ การสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานีของไทยใน พ.ศ. ๒๓๒๕ ตรงกับ ค.ศ. ๑๗๘๒

กิจกรรมตรวจสอบการเรียนรู้ที่ ๑

- นักเรียนจับคู่กับเพื่อนเพื่อสืบค้นเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์สากลที่สนใจจำนวน ๕ เหตุการณ์ ระบุปีคริสต์ศักราชที่เกิดเหตุการณ์นั้น แล้วเทียบเป็นพุทธศักราชพร้อมทั้งสืบค้นสถานการณ์/เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ไทยที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน โดยครูช่วยให้คำแนะนำในการสืบค้น ตรวจสอบความถูกต้อง และเชื่อมโยงความเข้าใจให้ชัดเจนเพื่อเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียน
- คู่นักเรียนที่พร้อมนำเสนองานหน้าห้องเรียนตามความเหมาะสม ครูใช้คำถามในการกระตุ้นการคิดเชื่อมโยงให้นักเรียนในห้องเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เห็นประโยชน์ของการเทียบศักราช
- นักเรียนทุกคนบันทึกสรุปประโยชน์ของการเทียบศักราชระหว่างพุทธศักราชกับคริสต์ศักราชในการศึกษาประวัติศาสตร์สากลตามความเข้าใจของตนเป็นงานรายบุคคล

๒. การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์สากล

แนวคิดสำคัญ

นักโบราณคดีและนักประวัติศาสตร์ใช้เกณฑ์การประดิษฐ์ตัวอักษรในการเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์ของแต่ละสังคม ช่วงเวลาก่อนมีตัวอักษรใช้ เรียกว่า สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ช่วงเวลาดังแต่มีการใช้ตัวอักษรบันทึกเหตุการณ์ เรียกว่า สมัยประวัติศาสตร์

ยุคหรือสมัยเป็นคำที่ใช้บอกช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของสังคมนั้น ๆ เพื่อให้เข้าใจความต่อเนื่องของเหตุการณ์ตามลำดับเวลาได้ชัดเจนและสื่อสารกันได้อย่างถูกต้องตรงกัน นักวิชาการทางด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์มีหลักในการกำหนดพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติออกเป็น ๒ ยุคหรือสมัยด้วยกัน คือ สมัยก่อนประวัติศาสตร์กับสมัยประวัติศาสตร์ โดยแต่ละสมัยยังมีการแบ่งออกเป็นสมัยย่อยอีก

สมัยก่อนประวัติศาสตร์ (Pre-historical Period)

คือ ช่วงเวลาที่มนุษย์ยังไม่มีตัวอักษรจดบันทึกเรื่องราวของสังคม การศึกษาเรื่องราวของสมัยก่อนประวัติศาสตร์จึงต้องอาศัยหลักฐานทางโบราณคดีเป็นหลัก เช่น โครงกระดูก โบราณสถาน โบราณวัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ ภาพวาดตามผนังหรือบนสิ่งของต่าง ๆ โดยสมัยก่อนประวัติศาสตร์แบ่งเป็นยุคย่อย คือ ยุคหินกับยุคโลหะ ทั้งนี้ยุคหินยังแบ่งออกเป็นยุคหินเก่า ยุคหินกลาง และยุคหินใหม่ ส่วนยุคโลหะแบ่งเป็นยุคสำริดและยุคเหล็ก

สมัยประวัติศาสตร์ (Historical Period)

คือ ช่วงเวลาที่มีหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรบอกเล่าเรื่องราวของสังคมนั้น ๆ การศึกษาเรื่องราวสมัยประวัติศาสตร์ สามารถใช้อักษรประเภทลายลักษณ์อักษร และไม่มีลายลักษณ์อักษรหลักฐานโบราณคดี หลักฐานจากคำบอกเล่า สื่อโสตทัศนอื่น ๆ โดยสมัยประวัติศาสตร์แบ่งเป็นสมัยย่อยหลายลักษณะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับการศึกษาประวัติศาสตร์สากลนิยมแบ่งเป็นสมัยโบราณ สมัยกลาง สมัยใหม่ และสมัยปัจจุบัน

สมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ของสังคมแต่ละสังคมเริ่มต้นไม่พร้อมกัน ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการมีตัวอักษรบันทึกเรื่องราวของแต่ละสังคม นอกจากนั้นการแบ่งและกำหนดสมัยย่อยในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ก็ยังคงมีความแตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละพื้นที่ต่างก็มีพัฒนาการแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางสังคม ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์จะทำให้เราเข้าใจลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคมอย่างกว้าง ๆ ที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามมิติของเวลา

๒.๑ สมัยก่อนประวัติศาสตร์

เนื่องจากสมัยก่อนประวัติศาสตร์ยังไม่มีตัวอักษรใช้บันทึกเรื่องราว การศึกษาเรื่องราวสมัยก่อนประวัติศาสตร์จึงอาศัยหลักฐานทางโบราณคดี และเนื่องจากสมัยก่อนประวัติศาสตร์มีอายุยาวนานมาก นักโบราณคดีจึงแบ่งเป็นสมัยย่อย ๆ โดยใช้หลักเกณฑ์สำคัญ คือ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการทำเครื่องมือเครื่องใช้ เป็นหลักในการแบ่ง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ยุคใหญ่ ๆ คือ ยุคหินและยุคโลหะ

๑. ยุคหิน (Stone Age) เป็นยุคที่มนุษย์เริ่มรู้จักนำหินมาใช้เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีพ แบ่งออกเป็น ๓ ยุคย่อย คือ ยุคหินเก่า ยุคหินกลาง และยุคหินใหม่ ดังนี้

๑.๑ ยุคหินเก่า (Paleolithic Period หรือ Old Stone Age) อยู่ระหว่าง ๒,๕๐๐,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว มนุษย์ในยุคนี้อาศัยอยู่ในถ้ำหรือเพิงผา ยังไม่มีการตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์ หาปลา และเก็บหาผลไม้ในป่า เมื่ออาหารตามธรรมชาติหมดก็อพยพไปหาแหล่งอาหารที่อื่นต่อไป มนุษย์ยุคหินเก่ารู้จักประดิษฐ์เครื่องมืออย่างหายาก ๆ เครื่องมือที่ใช้ทั่วไป คือ เครื่องมือหินกะเทาะที่มีลักษณะหายาก ใหญ่ หนา กะเทาะเพียงด้านเดียวหรือสองด้าน ไม่มีการฝนให้เรียบ มนุษย์ยุคหินเก่ารู้จักนำหนังสัตว์มาทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม รู้จักใช้ไฟเพื่อให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย ให้แสงสว่าง ให้ความปลอดภัย และหุงหาอาหาร มีการฝังศพ ทำพิธีกรรมเกี่ยวกับการตาย และมีการนำเครื่องมือเครื่องใช้และอาวุธต่าง ๆ ของผู้ตายฝังไว้ในหลุมฝังศพด้วย นอกจากนี้มนุษย์ยุคหินเก่ายังรู้จักสร้างสรรค์งานศิลปะ ซึ่งพบภาพวาดตามผนังถ้ำ ภาพที่วาดส่วนใหญ่เป็นภาพสัตว์ เช่น วัวกระทิง ม้าป่า กวางแดง ภาพวาดที่มีชื่อเสียงของมนุษย์ยุคหินเก่าอยู่ที่ถ้ำลาสโกซ์ ประเทศฝรั่งเศส

ขวานหินยุคหินเก่า อายุประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว
พบที่โอดูเว่ (Olduvai) ประเทศแทนซาเนีย

เครื่องมือยุคหินเก่าที่พบในถ้ำเบอร์นิฟาล (Bernifal)
ประเทศฝรั่งเศส มีอายุประมาณ ๑๒,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว
(ที่มา : https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Burins_and_blades_-_Bernifal_-_Meyrals_-_MNP.jpg)

ภาพวาดรูปรวที่ผนังถ้ำลาสโกซ์ (Lascaux)
ประเทศฝรั่งเศส อายุประมาณ ๑๗,๐๐๐ ปีมาแล้ว
(ที่มา : www.peterpatau.com/2006_10_08_archive.html)